

OTTERS IN OVERIJSSSEL

Meta Rijks

Op 28 maart kondigde Staatssecretaris Faber van LNV aan dat in de zomer van dit jaar een begin gemaakt wordt met de herintroductie van de otter (*Lutra lutra*) in Nederland. De otter is ondanks allerlei plannen om dit te voorkómen rond 1988 uitgestorven in Nederland. De laatste waarneming was een doodgereden dier, geen uitzonderlijk levenseinde voor een Nederlandse otter.

De belangrijkste oorzaak van het uitsterven ligt volgens deskundigen waarschijnlijk niet eens in het aantal overreden otters. Tot 1942 werd er immers gejaagd op otters, zonder dat dit direct leidde tot het uitsterven van de soort. Waarschijnlijker is dat de voortplanting van de otter sterk geremd is door giftige stoffen (voornamelijk PCB's en kwik) in het milieu. Als topredator krijgt een otter immers deze stoffen in grote hoeveelheden binnen via de vissen die hij eet. Deense onderzoekers hebben aangetoond dat deze stoffen ingrijpende gevolgen voor de stofwisseling en hormoonhuishouding hebben. Natuurlijk hebben aanrijdingen met zwervende dieren en het verdrinken van jonge dieren in fuiken de populatieafname versneld; net als de vernietiging en versnippering van de habitat, waardoor dieren bovendien grotere afstanden moesten afleggen om een partner te vinden en zo nog vaker wegen moesten oversteken.

Inmiddels is de waterkwaliteit sterk verbeterd en de ophoping van gifstoffen in de prooi van de otter in een aantal Overijsselse en Friese gebieden tot onder de veilige norm gedaald. Met EU-gelden wordt gewerkt aan het opheffen van barrières (wegen) en het aanleggen van verbindingzones tussen gebieden met geschikt otterhabitat. Ook hebben terreinbeheerders en ministerie afspraken gemaakt met vissers in de uitzetgebieden. Zij zullen keerwandjes in hun fuiken gebruiken om te voorkomen dat jonge otters de fuiken inzwemmen en er vervolgens in verdrinken. Het plan is dan ook om in juni zes otters in de Weerribben uit te zetten, gevolgd door nog zes als zich geen onvoorziene tegenslagen voordoen. Daarna zullen er otters in de Wieden, de Rottige Meenthe en de Lindevallei wor-

Met EU-gelden wordt de otter in Overijssel geherintroduceerd. Is een levensvatbare populatie in Nederland nu haalbaar?

Foto: Rollin Verlinde

den losgelaten. Uiteindelijk zullen er verspreid over vier jaar veertig otters uitgezet worden, ongeveer half-om-half mannetjes en vrouwtjes.

De otters komen uit Letland of Wit-Rusland, omdat de Stichting Otterstation Nederland (het fokstation bij Leeuwarden) op korte termijn niet voldoende otters kon fokken. Dat otters uit een dermate verafgelegen gebied gehaald worden, vindt zijn oorzaak in de (terechte) eis dat een 'donorpopulatie' niet geschaad mag worden door het wegvangen van dieren. Dichter bij huis zijn alle populaties zo verzwakt dat het onverstandig zou zijn om er dieren weg te vangen. Een levensvatbare populatie in Nederland, op termijn verbonden met populaties elders, is dus geen overbodige luxe.

In tegenstelling tot dieren uit gevangenschap hoeven wildvangotters niet eerst uit te wennen, en ze zullen dus zo snel mogelijk nadat ze zijn voorzien van een zender worden losgelaten. Naast telemetrie zal Alterra ook moderne moleculaire technieken inzetten om de dieren te volgen: DNA uit hun uitwerpselen kan gebruikt worden om de identiteit van de individuele dieren te achterhalen. Zo is het toch nog mogelijk om een soort te volgen die zich nagenoeg nooit laat zien. De informatie die de onderzoekers zo verzamelen zal mede dienen om beheerders en beleidsmakers bijtijds te laten ingrijpen als blijkt dat, ondanks alle maatregelen die al genomen zijn, de omstandigheden nog onvoldoende aan de eisen van de soort voldoen.

